

A figyelemmel kísérési tevékenység és a befejezett megbízások ellenőrzése

Gábor Gabriella, FCCA, Audit Igazgató

MKVK PTT zoom 2025. november 25.

Tartalom

1. Előírások, MKVK módszertani segítségék
2. Figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamat
3. Testre szabás példa
4. Kérdések ideje
5. Kapcsolat

1.

Előírások, MKVK módszertani
segítségek

Előírások, MKVK módszertani segítségék

Az ISQM 1 jelentősége, milyen változásokat hozott, miért okoz nehézséget az alkalmazása?

ISQC 1

ISQM 1

Az ISQM 1, vagyis az 1. számú nemzeti minőségirányítási standard **paradigmaváltást** jelent abban, ahogyan a könyvvizsgálók és a könyvvizsgáló cégek hogyan viszonyulnak a nyújtott szolgáltatások minőségének irányításához.

Az ISQM 1 jelentőségét az ISQC 1 felváltásában az a szélesebb, dinamikusabb **minőségirányítási keretrendszer** adja, amely összhangban áll a mai üzleti és szabályozási környezet összetettségével.

Az ISQM 1 előírja a cégek számára, hogy hozzanak létre egy **minőségirányítási rendszert**, amely magában foglalja a **minőségirányítás nyolc elemét érintő irányelveket és eljárásokat**, a cég kockázatértékelési folyamataitól a monitoring és a helyrehozási (javító) intézkedésekig.

Előírások, MKVK módszertani segítségék

ISQC1 kontra ISQM 1

1. Kockázatalapú megközelítés - Kockázatfelmérés

Az ISQM 1 kockázatalapú megközelítést vezet be a minőségirányításra, amely megköveteli a vállalatoktól, hogy a rendszer egyes elemeire minőségcélokat határozzon meg, ezek elérését veszélyeztető minőségi kockázatokat azonosítson be, valamint válaszokat dolgozzon ki, amelyek ezeket a minőségi kockázatokat kezeli.

2. Minőségirányítási komponensek

Az új szabvány nyolc minőségirányítási elemet határoz meg, míg az ISQC 1 öt minőségellenőrzési elemet tartalmazott. Plusz elemek a vállalat kockázatértékelési folyamata, valamint az információk és kommunikáció.

3. Irányítás és vezetőség

Nagyobb hangsúlyt fektet a vezetés és az irányítás szerepére a minőség javításában.

4. Releváns etikai követelmények

Ez magában foglalja a cégre és a megbízásra vonatkozó összes etikai követelményt, felváltva az ISQC 1-ben előtérbe helyezett, szűkebb értelemben vett függetlenséget.

Előírások, MKVK módszertani segítség

ISQC1 kontra ISQM 1 - folytatás

5. Erőforrások

Az ISQM 1 kiterjesztette az erőforrásokra vonatkozó minőségcélokat az emberi erőforrásokon túl a technológiai és szellemi erőforrásokra valamint a szolgáltatókra is. Előírja a cégek számára, hogy vegyék figyelembe, hogy elegendő erőforrás áll-e rendelkezésükre és biztosított-e szükséges szakértelem az adott megbízás végrehajtására.

6. Információ és kommunikáció

Nagyobb hangsúlyt kap az információ és a kommunikáció szerepe a minőségirányítási rendszer támogatásában.

7. A megbízás minőségét áttekintő személy

Az ISQM 1 részletesen leírja a megbízás minőségének áttekintését végző személy szerepét és felelősségeit, felváltva az ISQC 1-ben használt „megbízáshoz kapcsolódó minőségellenőr” kifejezést.

+ ISQM 2 standard a megbízás folyamatos ellenőrzésére

8. Figyelemmel kísérés és helyrehozás (kijavítás)

A vállalatoknak szigorúbb folyamatot kell bevezetniük a minőségirányítási rendszer nyomon követésére és a hiányosságok feltárásakor tett korrekciós intézkedések meghozatalára.

Előírások, MKVK módszertani segítségék

Az IFAC és az MKVK is segítséget nyújt a bevezetéshez, belső folyamatok kialakításához, a dokumentációk előkészítéséhez

MKVK:

<https://mkvk.hu/tudastar/minosegiranyitasi-tudasbazis>

https://mkvk.hu/hu/szabalyozas/szabalyzatok/ellenori_nevjegyzek_szabalyzat

https://mkvk.hu/hu/tudastar/minosegiranyitasi-tudasbazis/gyakran-ismetelt-kerdesek/gyik_3

IFAC segédletek is elérhetőek onnan

<https://mkvk.hu/hu/letolthetoanyagok/szakertoifac-quality-management-installment-3-monitoring-remediation-hun-labjegyzettel-es-copyrighttal>

- IFAC-CAANZ_QM Toolkit_SMPs_Hungarian_Secure
- IFAC-Quality-Management-Installment-3-Monitoring-Remediation HUN lábjegyzettel és copyrighttal
- IFAC-Quality-Management-Series-installment-2-detailed-implementation-plan
- IFAC-quality-management-small-firm-implementation-installment-one
- QMS_Intallment 2_Hungarian_Secure
- SMP-Quality-Control-Guide-3e

- [Minőségirányítási sorozat: Bevezetés kis társaságoknál, Második rész: Részletes bevezetési terv kidolgozása \(IFAC kiadvány magyar nyelvű fordítása\)](#)
- [Minőségirányítási sorozat: Bevezetés kis társaságoknál, Harmadik rész: Figyelemmel kísérés és helyrehozás \(IFAC kiadvány magyar nyelvű fordítása\)](#)
- [Minőségirányítási Eszköztár kis - és közepes társaságok számára \(IFAC-CAANZ kiadvány magyar nyelvű fordítása\)](#)

<https://mkvk.hu/tudastar/minosegiranyitasi-tudasbazis>

Legfontosabb változások a könyvvizsgáló szolgáltatók minőségbiztosításában

Az új, illetve felülvizsgált standardok **erősítik és korszerűsítik** a könyvvizsgáló cégek **minőségirányítási megközelítését**, választ adva a fejlődő és egyre összetettebb könyvvizsgálati környezetre, beleértve az érdekelt felek növekvő elvárásait, valamint a proaktív és adaptálható minőségirányítási rendszerek iránti igényt.

A standardok elvárják a könyvvizsgáló cégektől, hogy

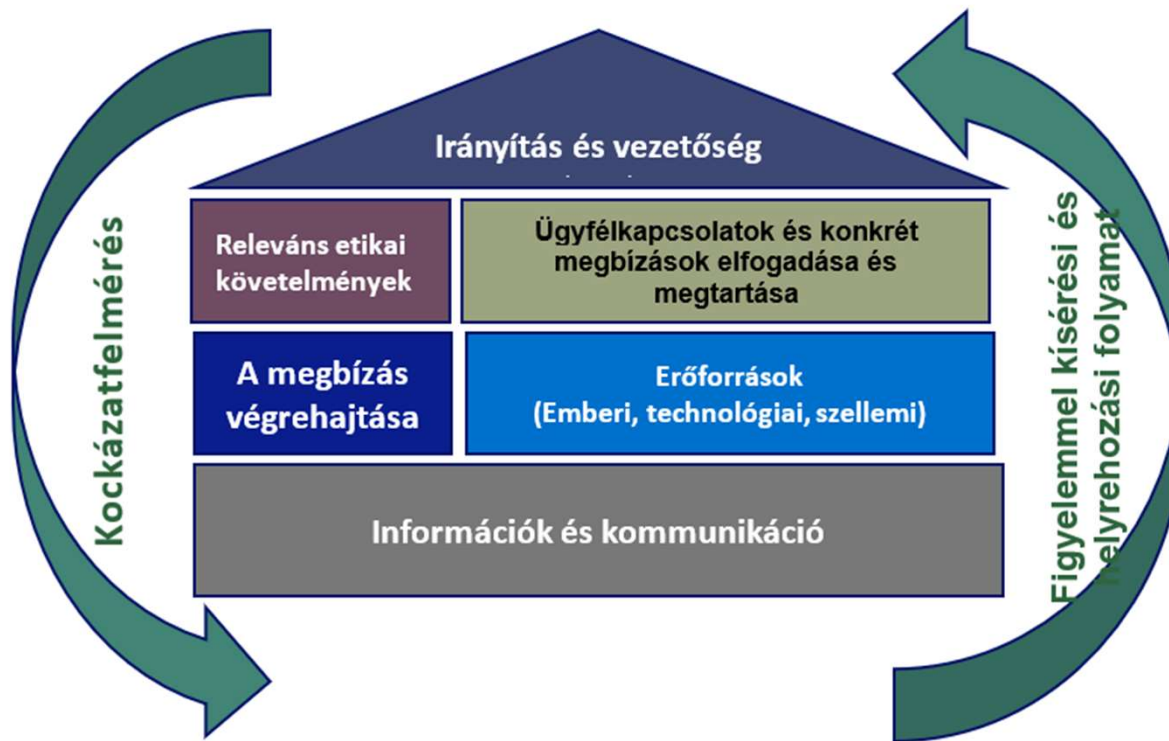
- ✓ építsék be vállalati kultúrájukba a minőség iránti elkötelezettséget,
- ✓ kockázatalapú megközelítést alkalmazzanak a minőségirányítási rendszer kialakításakor és működtetésekor, és
- ✓ javítsák a figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamatokat, valamint
- ✓ növeljék a megbízások minősége áttekintésének a hatékonyságát.

Az új követelmények nagyobb hangsúlyt fektetnek a **könyvvizsgáló cégen belüli folyamatos információáramlásra és a megfelelő belső és külső kommunikációra**.

A belső minőségbiztosítási rendszerekre vonatkozó szabályozásba beépítettek olyan megkerülhetetlen témákat, mint pl. a technológia alkalmazása, a hálózati követelmények, valamint a külső szolgáltatók igénybevétele kapcsán figyelembe veendő minőségbiztosítási szempontok.

Előírások, MKVK módszertani segítségék

A MIR-be kötelezően belefoglalandó 8 komponens és azok egymással való összefüggései

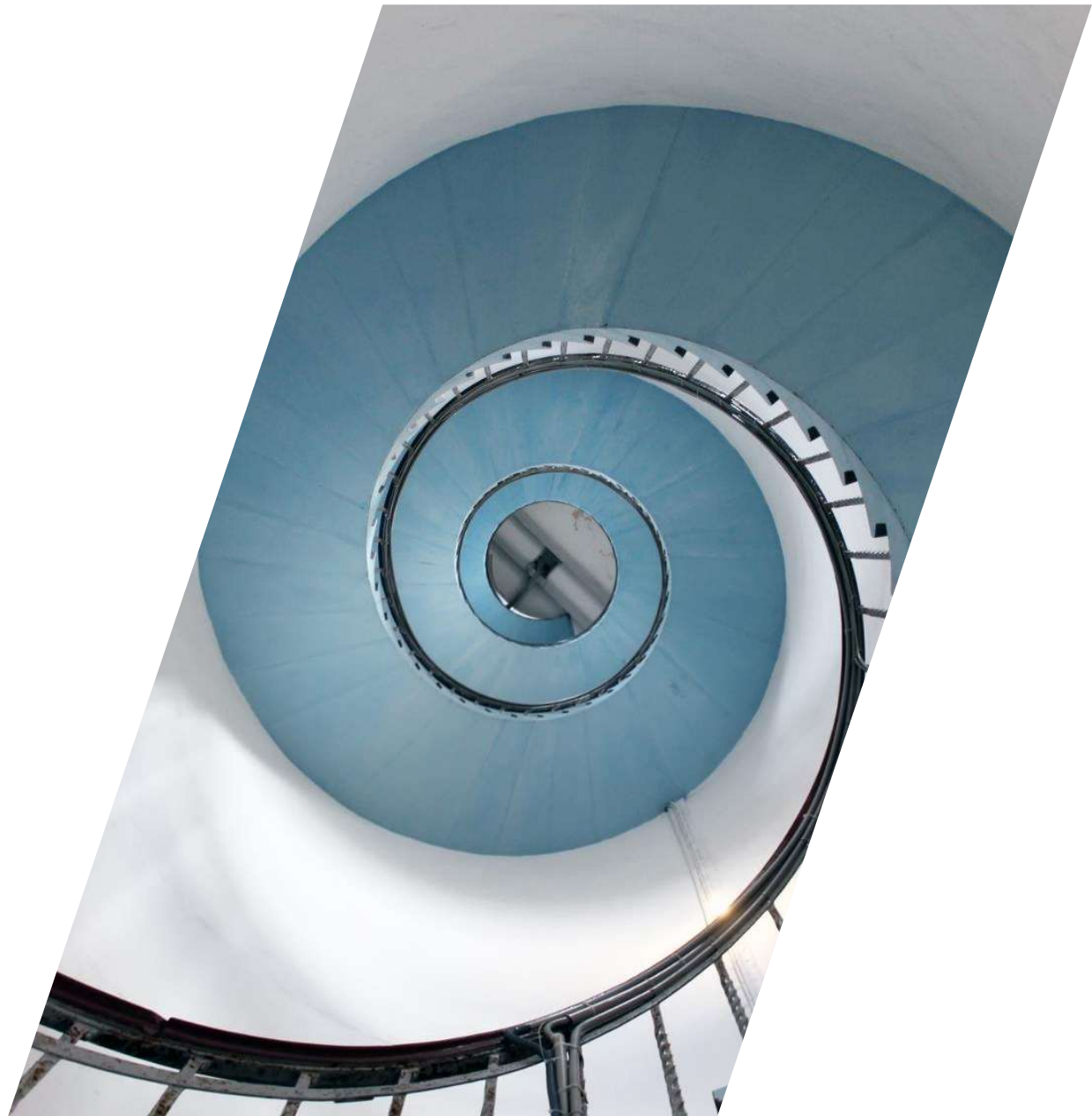

Az ábra jól szemlélteti, hogy a MIR kialakításáért és működtetéséért a könyvvizsgáló / a könyvvizsgáló társaság vezetősége a felelős => viseli a végső felelősséget a minőségért

Ezzel a komponenssel foglalkozunk részletesen

2.

Figyelemmel kíséresi és
helyrehozási folyamat

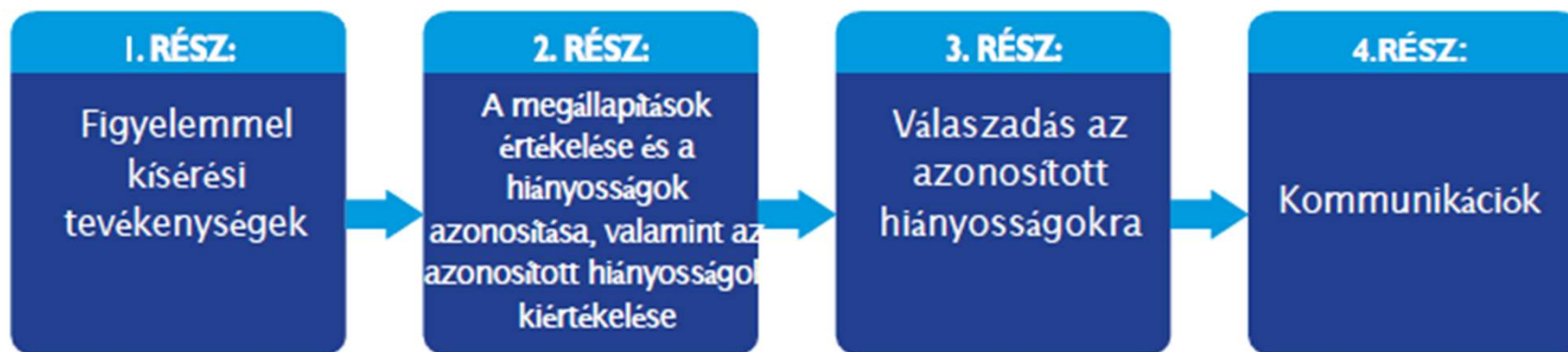
Előírások – Figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamat

ISQM 1 Minőségirányítási standard

8. komponens

A figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamatot a minőségirányítási rendszer részeként úgy alakítja ki a társaság, hogy az:

1. Releváns, megbízható és időszerű információkat nyújtson a minőségirányítási rendszer kialakításával, bevezetésével és működésével kapcsolatban;
2. Értékelje a megállapításokat és azonosítsa a hiányosságokat;
3. Válaszoljon a hiányosságokra oly módon, hogy a hiányosságok helyrehozása időben megtörténjen; és
4. Kommunikálja a figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamat eredményeit a releváns személyek felé.

Előírások – Figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamat

ISQM 1 Minőségirányítási standard

8. komponens

Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard robusztus követelményeket tartalmaz a figyelemmel kísérésre és helyrehozásra egy **folyamatos továbbfejlesztési cél részeként**, és egyaránt hangsúlyozza:

- magát a minőségirányítási rendszert, és
- a megbízásokat, a befejezett megbízások vizsgálatát helyezve a középpontba.

A figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamat magában foglalja

- ✓ a minőségirányítási rendszer fejlesztését célzó javaslatok kidolgozását is,
- ✓ Különösen
 - ✓ hiányosságok feltárása vagy
 - ✓ szakmai standardok és
 - ✓ gyakorlatok változása esetén.

Előírások – Figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamat

ISQM 1 Minőségirányítási standard

8. Komponens - HOGYAN?

- ✓ Interjúk készítése a folyamatban részt vevőkkel
- ✓ Végigkövető (walkthrough) tesztek
- ✓ Megbízási dossziék és a minőségirányítási rendszer működése szempontjából releváns más dokumentumok vizsgálata
 - *Pl. szakképzési és szakmai továbbképzési nyilvántartások, és függetlenségmegerősítési nyilatkozatok*
- ✓ Politikáknak való megfelelés áttekintése az alábbiak szerint:
 - Releváns belső és külső képzési és szakképzési programok teljesítésére vonatkozó politikáknak való megfelelés áttekintése;
 - A társaság megbízás minőségének áttekintéseire vonatkozó politikáinak és eljárásainak partnerek és alkalmazottak általi ismeretének, megértésének és végrehajtásának áttekintése; és
 - Annak áttekintése, hogy a partnerek és az alkalmazottak nem bocsátottak ki semmilyen megbízással kapcsolatos információt, csak akkor, ha megvan minden szükséges jóváhagyás.

Előírások – Figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamat

HOGYAN? - folytatás

A megbízások végrehajtásának utólagos ellenőrzése (monitoring)

✓ **Vizsgálati ciklus standard időszakának meghatározása**

- pl. minden egyes megbízásért felelős partner esetében egy befejezett megbízás vizsgálata legalább 3 évente

✓ **Befejezett megbízások kiválasztására vonatkozó kritériumok meghatározása**

✓ Fontos, az, hogy előre **ki nem számítható módon** kell kiválasztani a befejezett megbízási dossziékat

✓ **Mikor vizsgálható felül** a standard időszak?

- Pl. megbízásért felelős partnernél a standard időszaknál **gyakrabban választunk**, amikor:
 - több hiányosságot azonosítottak, amelyeket súlyosnak értékeltek,
 - a megbízásért felelős partner bizonyos olyan iparágakban működő gazdálkodó egységeknek hajt végre megbízásokat, ahol nagyfokú az összetettség vagy megítélés.
 - a megbízásért felelős partner által végrehajtott egyik megbízásra vonatkozóan egyéb figyelemmel kísérési tevékenységeket végeztek, és ezeknek az egyéb figyelemmel kísérési tevékenységeknek az eredményei elégtelenek voltak.
 - a megbízásért felelős partner egy olyan iparágban működő gazdálkodó egység részére hajtott végre megbízást, amelyben a megbízásért felelős partner tapasztalata korlátozott
 - a megbízásért felelős partner újonnan kinevezett megbízásért felelős partner, vagy a közelmúltban csatlakozott az Ön társaságához egy másik társaságtól vagy egy másik joghatóságból

MELYIK ÉVBEN KELL ELŐSZÖR ALKALMAZNI A BEFEJEZETT MEGBÍZÁSOK UTÓLAGOS ÁTTEKINTÉSÉT MÁSIK KÖNYVVIZSGÁLÓ ÁLTAL?

2023.12.20.

Melyik évben kell először alkalmazni a befejezett megbízások utólagos áttekintését másik könyvvizsgáló által?

A Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standard (MNKS) úgy rendelkezik, hogy **a könyvvizsgáló szolgáltatónál legalább 3 évente végre kell hajtani** a kijelölt, megbízásért felelős partnerre (vagy partnerekre) vonatkozóan a kiválasztott befejezett megbízás(ok) ellenőrzését. Az MNKS a minimális gyakoriságot írja elő, de ettől el lehet térni az évenkénti vagy a kétévenkénti gyakoriság irányába.

A könyvvizsgáló szolgáltatónak **minden évben következtetést kell levonnia arról, hogy az általa működtetett minőségirányítási rendszer kellő bizonyosságot nyújt-e a minőségirányítási célok eléréséhez.** Ezen következtetés levonásakor a figyelemmel kísérési tevékenységek eredményeit, így többek között a befejezett megbízások másik könyvvizsgáló általi utólagos áttekintését veszi figyelembe a könyvvizsgáló szolgáltató.

A könyvvizsgálói munka minőségének a figyelemmel kísérése nem egy újonnan kialakítandó folyamat a könyvvizsgáló szolgáltatóknál, mivel már az ISQC 1 standard is tartalmazta az erre vonatkozó szabályozást (a kamarai MER mintaszabályzatban is szerepel). Így az ISQM 1-re való átállásnál azt kell megvizsgálnia a könyvvizsgáló szolgáltatónak, hogy a figyelemmel kísérési tevékenysége tekintetében teljesült-e a „3 éves szabály” az eddigi gyakorlatában, függetlenül attól, hogy azt a MIR vagy a MER hatálya alatt hajtották-e végre. **Amennyiben 2022-ben vagy 2023-ban nem került sor befejezett megbízások utólagos ellenőrzésére a könyvvizsgáló szolgáltatónál, úgy 2024. évben a „3 éves szabály” miatt azt végre kell hajtani** ahhoz, hogy következtetést lehessen levonni a MIR éves önértékelése kapcsán arról, hogy „...a minőségirányítási rendszer kellő bizonyosságot nyújt-e a társaságnak arra vonatkozóan, hogy a rendszernek a 14. bekezdés (a) és (b) pontokban kinyilvánított céljait elérik.”

Előírások – Figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamat

1. Figyelemmel kíséresi folyamat kialakítása és végrehajtása - Működtetés, felülvizsgálat, visszamérés HOGYAN és MIKOR?

A figyelemmel kíséresi tevékenységek jellege, ütemezése és terjedelme az alábbi tényezőket veszi figyelembe:

1. A minőségi kockázatokra adott felmérések okai;
2. A válaszok kialakítása;
3. A társaság kockázatfelmérési folyamatának, valamint figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamatának kialakítása;
4. A minőségirányítási rendszer változásai;
5. A korábbi figyelemmel kíséresi tevékenységek eredményei, az, hogy a korábbi figyelemmel kíséresi tevékenységek továbbra is relevánsak-e a társaság minőségirányítási rendszerének értékelése során, és az, hogy a korábban azonosított hiányosságok kezelését célzó helyrehozó intézkedések hatékonyak voltak-e; valamint
6. Egyéb releváns információk, beleértve a munkának a szakmai standardokkal és a vonatkozó jogi és szabályozási követelményekkel összhangban való elvégzésének megghiúsulásaival vagy politikáinak, vagy eljárásainak való meg nem feleléssel kapcsolatos panaszokat és gyanúsításokat, külső ellenőrzésekből származó információkat és szolgáltatóktól származó információkat is.

=> Éves / ciklikus; folyamatos / időszakos

Folyamatos figyelemmel kíséresi tevékenységek

A társaság folyamataiba beépített és valós időben végrehajtott, a változó feltételekre reagáló rutinszerű tevékenységek

Példa

Havonta különböző jelentéseket állítanak elő a társaság IT-alkalmazásából a függetlenségre vonatkozóan, amelyeket a függetlenségi követelményeknek való megfelelésért működtetési felelősséggel felruházott személy áttekint. Ez a személy arra használja a jelentést, hogy azonosítsa a rendellenességeket és a társaság függetlenségre vonatkozó politikáinak vagy eljárásainak való meg nem felelést.

Időszakos figyelemmel kíséresi tevékenységek

Bizonyos időközönként végzett tevékenységek

Példa

Befejezett megbízások vizsgálata vagy szakképzési nyilvántartások vizsgálata annak megállapítása céljából, hogy a munkatársak teljesítették az előírt szakképzést.

**Felmerülhet
külső
szakértők
bevonása**

Előírások – Figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamat

Megbízások kiválasztása

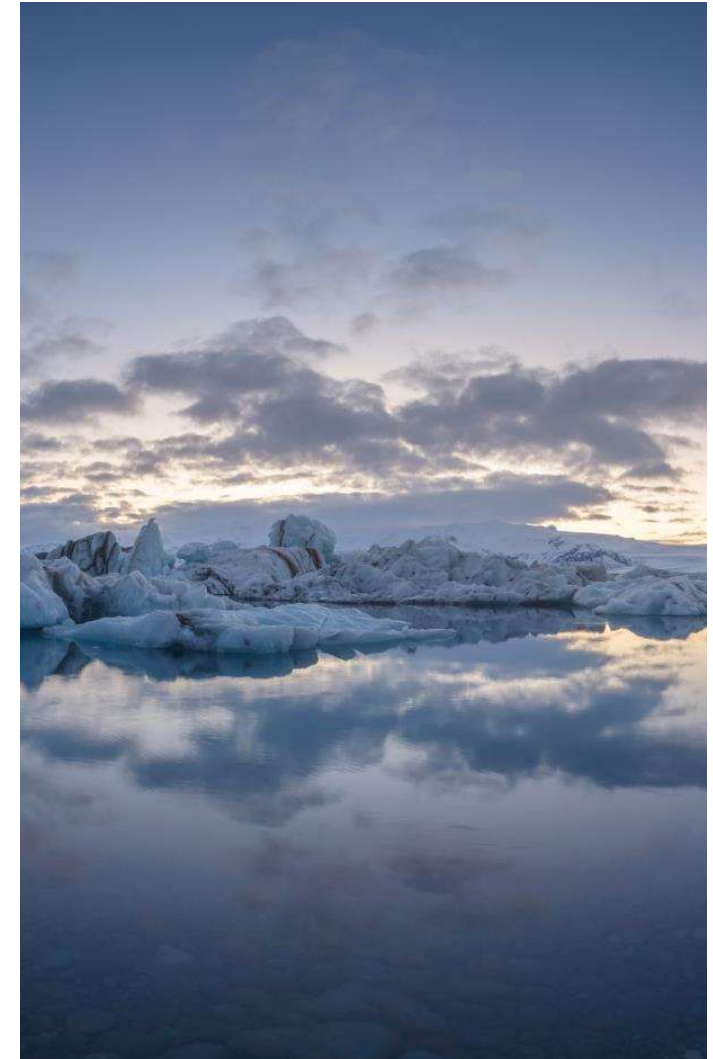
✓ Melyik megbízásokat és megbízásért felelős partnereket válasszuk ki?

- Figyelembe veszi az alábbiakat:
 - a megbízás és a könyvvizsgáló társaság méretét, felépítését, szervezetét, azt hogy tagja-e hálózatnak, az ellenőrzésre felhasználható erőforrásokat, IT alkalmazásokat;
 - a megbízásokat és megbízásért felelős partnereket, amelyekre ezek a figyelemmel kísérési tevékenységek vonatkoznak; és
 - kiválaszt **minden egyes megbízásért felelős partnerre vonatkozóan legalább egy** befejezett megbízást a társaság által **meghatározott ciklikussággal**.

(Lásd 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard A141., A151–A154. bekezdések)

✓ A befejezett megbízások korábbi vizsgálatainak eredményei mellett az **alábbi tényezőket lehet mérlegelni** a befejezett megbízások vizsgálatra való kiválasztási folyamatában:

- Adottságok, események, körülmények, intézkedések vagy elmaradt intézkedések, amelyek **minőségi kockázatokat** hozhatnak létre
- A társaság által végrehajtott **megbízások típusai**, valamint, hogy a társaságnak mekkora **tapasztalata** van az adott típusú megbízás végrehajtásában.

Előírások – Figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamat

Megbízások kiválasztása (folytatás)

- Azoknak a **gazdálkodó egységeknek a típusai**, amelyek részére megbízásokat végeznek, például:
 - **feltörekvő iparágakban** működő gazdálkodó egységek;
 - olyan iparágakban működő gazdálkodó egységek, amelyekhez **nagyfokú összetettség vagy megítélés** társul;
 - a társaság számára **új iparágban** működő gazdálkodó egységek;
 - **Szabályozott szektorokban** működő gazdálkodó egységek.
 - A megbízásért felelős **partnerek szolgálati ideje és tapasztalata**.
- **Egyéb releváns információk**
 - **Panaszok vagy gyanúsítások** egy megbízásért felelős **partnerrel** kapcsolatban.
 - **Külső ellenőrzések eredményei**, beleértve minden egyes megbízásért felelős partnerre vonatkozóan.
 - A társaság minden egyes megbízásért felelős **partner minőség iránti elkötelezettségére vonatkozó értékelésének eredményei**.
 - Egy megbízás vizsgálati tárgyát képező gazdálkodó egységgel vagy kapcsolott felekkel szembeni ismert követelések vagy gyanúsítások.

Előírások – Figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamat

Monitoring céljai és keretei

- ✓ Biztosítja a minőségirányítási rendszer megfelelését
 - A monitoring a minőségirányítási rendszer szíve. Nem elég, ha van szabályzatunk – azt folyamatosan ellenőrizni kell, hogy valóban működik-e.
- ✓ Hibák, hiányosságok, kockázatok azonosítása
 - A cél, hogy időben észrevegyük a hibákat, és ne akkor, amikor már a hatóság vagy az ügyfél jelzi.
- ✓ **Arányosság a szervezet méretéhez**
 - Fontos, hogy a monitoring arányos legyen: egy kisebb praxisnál egyszerűbb folyamat is elég,
- ✓ Dokumentálás a bizonyíthatóság érdekében
 - de dokumentálni mindig kell, mert a bizonyíthatóság kulcsfontosságú.

Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási standard A144. bekezdése az alábbi **méretre szabhatósági** megjegyzést tartalmazza a figyelemmel kísérési tevékenységekkel kapcsolatban:

Egy kevésbé összetett társaságnál a figyelemmel kísérési tevékenységek **egyszerűek lehetnek**, mivel a figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamattal kapcsolatos **információk közvetlenül rendelkezésre állhatnak** a vezetőségnek - a minőségirányítási rendszerrel való gyakori kapcsolata alapján - az elvégzett figyelemmel kísérési tevékenységek jellegéről, ütemezéséről és terjedelméről, a figyelemmel kísérési tevékenységek eredményeiről és a társaság eredmények kezelését célzó intézkedéseiről **meglévő ismeretének** a formájában.

Előírások – Figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamat

Monitoring eszközei és módszerei

✓ Belső ellenőrzés, független értékelés

- A monitoring eszközei sokfélék lehetnek: belső minőség-ellenőrzés, külső szakértő bevonása, vagy akár ügyfélpanaszok elemzése.

✓ Visszajelzések, teljesítménymutatók

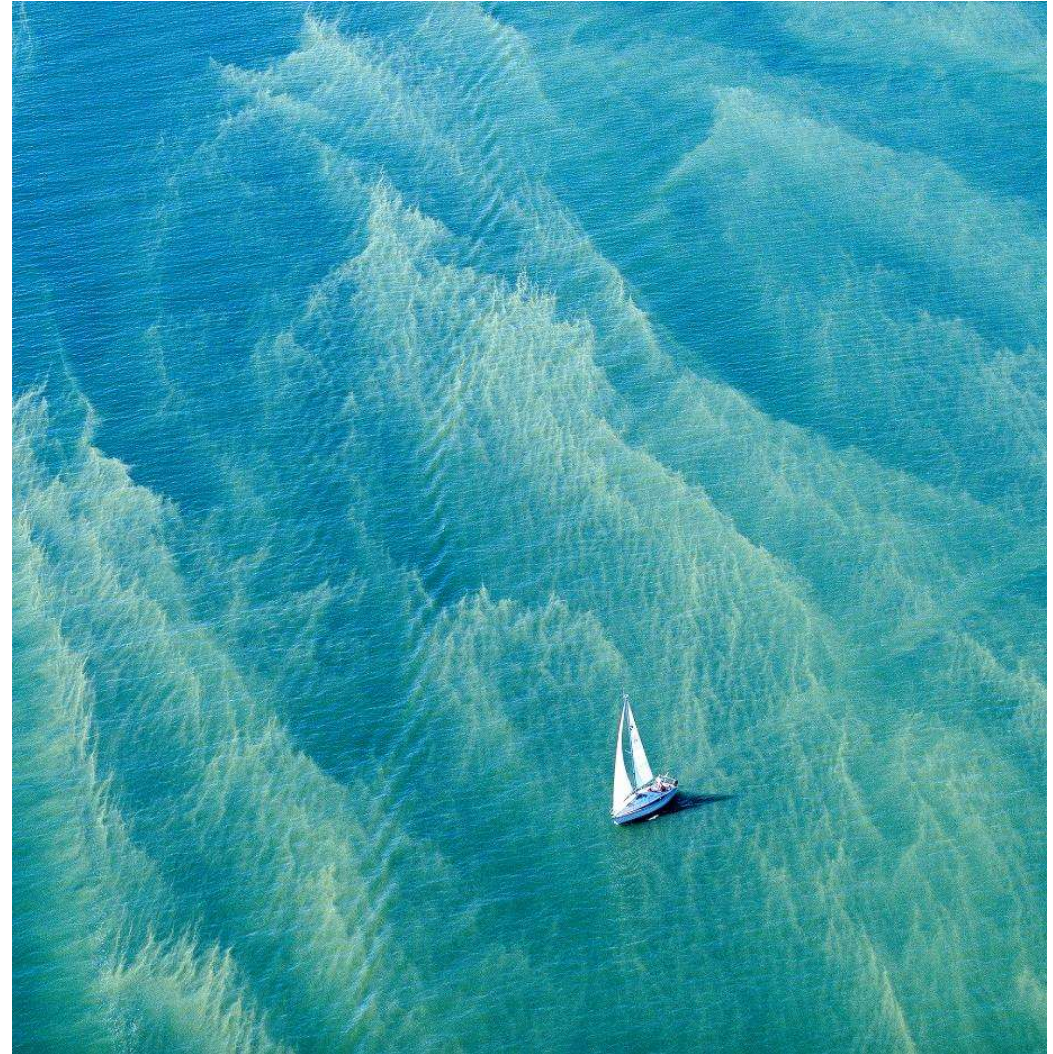
- A módszertan lehet folyamatos – például projekt közbeni ellenőrzés – vagy időszakos, mint az éves felülvizsgálat.

✓ Folyamatos vs. időszakos monitoring

- A kulcs a kockázatalapú megközelítés: a nagyobb kockázatú ügyfelek auditjait mindig nagyobb súllyal kell vizsgálni, **egyéb típusok**:
 - **Folyamatban lévő megbízás közbeni ellenőrzés** (In-flight review)
 - **Lezárt megbízások utólagos vizsgálata** (Post-completion)
 - **Tematikus vizsgálatok**: pl. új ügyfelek, új standard alkalmazása.
 - **Trendfigyelés**: ismétlődő hibák, visszatérő problémák.

✓ Kockázatalapú megközelítés

- Így a monitoring nem adminisztratív teher, hanem valódi kockázatkezelés.

Előírások – Figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamat

2. Megállapítások értékelése és hiányosságok azonosítása

✓ Megállapítások

- Egy minőségirányítási rendszer vonatkozásában a megállapítások meghatározása a következő:

A minőségirányítási rendszer kialakításával, bevezetésével és működésével kapcsolatos, figyelemmel kísérési tevékenységek, külső ellenőrzések végrehajtásából és egyéb releváns forrásokból **összegyűjtött információk, amelyek azt jelzik, hogy egy vagy több hiányosság állhat fenn.**

✓ Hiányosságok

- A társaság minőségirányítási rendszerében akkor áll fenn hiányosság, amikor:
 - nem alakítanak ki egy olyan **minőségcélt**, amely szükséges a minőségirányítási rendszer céljának eléréséhez;
 - egy **minőségi kockázat**ot vagy minőségi kockázatok kombinációját **nem azonosítják, vagy nem mérik fel megfelelően**;
 - egy **válasz**, vagy válaszok kombinációja, **nem csökkenti elfogadhatóan alacsony szintre** egy kapcsolódó minőségi kockázat felmerülésének valószínűségét, mert a válasz(ok) nem megfelelően van(nak) kialakítva vagy bevezetve, vagy az(ok) nem működik (működnek) hatékonyan; vagy
 - a **minőségirányítási rendszer valamely egyéb aspektusa hiányzik, vagy annak kialakítása vagy bevezetése nem megfelelő, vagy működése nem hatékony**, úgy, hogy az 1. témaszámú Magyar Nemzeti Minőségirányítási Standard egy követelményét nem kezelik.

✓ Minden megállapítást fel kell mérni annak meghatározása céljából, hogy hiányosságot eredményeznek-e.

- ✓ Számos tényező használható fel, hogy egy megállapítás hiányosságot eredményez-e, lásd a következő oldalon.

Előírások – Figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamat

2. Megállapítások értékelése és hiányosságok azonosítása

Minőségi Tényezők:

Ha a megállapítások egy válaszra vonatkoznak:

A válasz kialakításának módja, például a válasz jellege, előfordulásának gyakorisága (ha értelmezhető), valamint a válasz viszonylagos fontossága annak (azoknak) a minőségi kockázat(ok)nak a kezelése és annak (azoknak) a minőségcél(ok)nak az elérése szempontjából, amely(ek)re vonatkozik.

Annak a minőségi kockázatnak a jellege, amelyre a válasz vonatkozik, valamint az, hogy milyen mértékben jelzik a megállapítások azt, hogy a minőségi kockázatot nem kezelték.

Az, hogy vannak-e egyéb válaszok, amelyek ugyanezzel a minőségi kockázattal foglalkoznak, és vannak-e megállapítások ezekre a válaszokra vonatkozóan.

A megállapítások jellege és átfogó voltuk:

Például a vezetőség intézkedéseire és magatartására vonatkozó megállapítások minőségileg jelentősek lehetnek, tekintettel az átfogó hatásra, amelyet ez gyakorolhatna a minőségirányítási rendszer egészére.

Az, hogy a megállapítások egyéb megállapításokkal együtt egy tendenciát vagy rendszerproblémát jeleznek-e. Például hasonló megbízási megállapítások, amelyek több megbízásnál megjelennek, rendszerproblémát jelezhetnek.

Mennyiségi tényezők vagy a figyelemmel kíséresi tevékenység terjedelme és a megállapítások terjedelme:

Annak a figyelemmel kíséresi tevékenységnek a terjedelme, amelyből a megállapítások származnak, beleértve a kiválasztások számát vagy méretét.

A megállapítások terjedelme a figyelemmel kíséresi tevékenység által lefedett kiválasztás vonatkozásában, valamint a várható eltérési szint vonatkozásában. Például megbízások vizsgálata esetében azoknak a kiválasztott megbízásoknak a száma, amelyeknél megállapításokat azonosítottak, az összes kiválasztott megbízás számához, valamint a társaság által meghatározott várható eltérési arányhoz viszonyítva. Ez a típusú mennyiségi elemzés nem lesz annyira releváns egy egyéni könyvvizsgáló szempontjából, amikor a kiválasztott dossziék száma alacsony, és ezért a szakmai megítélés és a minőségi tényezők sokkal relevánsabbakká válnak.

Előírások – Figyelemmel kísérés és helyrehozási folyamat – **3. Azonosított hiányosságok értékelése**

✓ A társaságnak az alábbiak útján értékelnie kell, hogy **mennyire súlyosak és átfogóak az azonosított hiányosságok:**

- Az azonosított hiányosságok **gyökérokának (gyökérokainak) kivizsgálása**. A gyökérok(ok) kivizsgálását célzó eljárások jellege, ütemezése és terjedelme figyelembe veszi az **azonosított hiányosságok jellegét és lehetséges súlyosságát**.
- Az azonosított hiányosságoknak a **minőségirányítási rendszerre önmagukban és együttesen gyakorolt hatásának az értékelése**.

✓ Gyökérokelemzés

- Az 1. témaszámú nemzetközi minőségirányítási **standard nem írja elő** azokat az eljárástípusokat, amelyeknek végrehajtása szükséges, sem azt, hogy ki hajtsa végre, és nem szükséges, hogy minden gyökérokvizsgálat intenzív vagy szigorú folyamat legyen – egyes esetekben az eljárások nagyon egyszerűek lehetnek. Ennek eredményeképpen a gyökérok(ok) vizsgálatát végző személyek **szakmai megítélést** alkalmaznak azoknak a mögöttes körülményeknek a megfelelő megértéséhez szükséges eljárások jellegének, ütemezésének és terjedelmének a meghatározása során, amelyek okozták a hiányosságot.
- A hiányosságok gyökérokának (gyökérokainak) vizsgálata során azonosíthat:
 - egy hiányosságot több gyökérokkal, amelyek **a minőségirányítási rendszer több komponensében vagy aspektusában** állhatnak fenn, és
 - több hiányosságot, amelyekre **ugyanaz a gyökérok** van hatással

Annak azonosítása, hogy **MIÉRT** merült fel a hiányosság (Próbáljon meg 5 „miértet” azonosítani interjún/ megbeszéléseken/ visszamérésen keresztül)

1. Miért

2. Miért

3. Miért

4. Miért

5. Miért

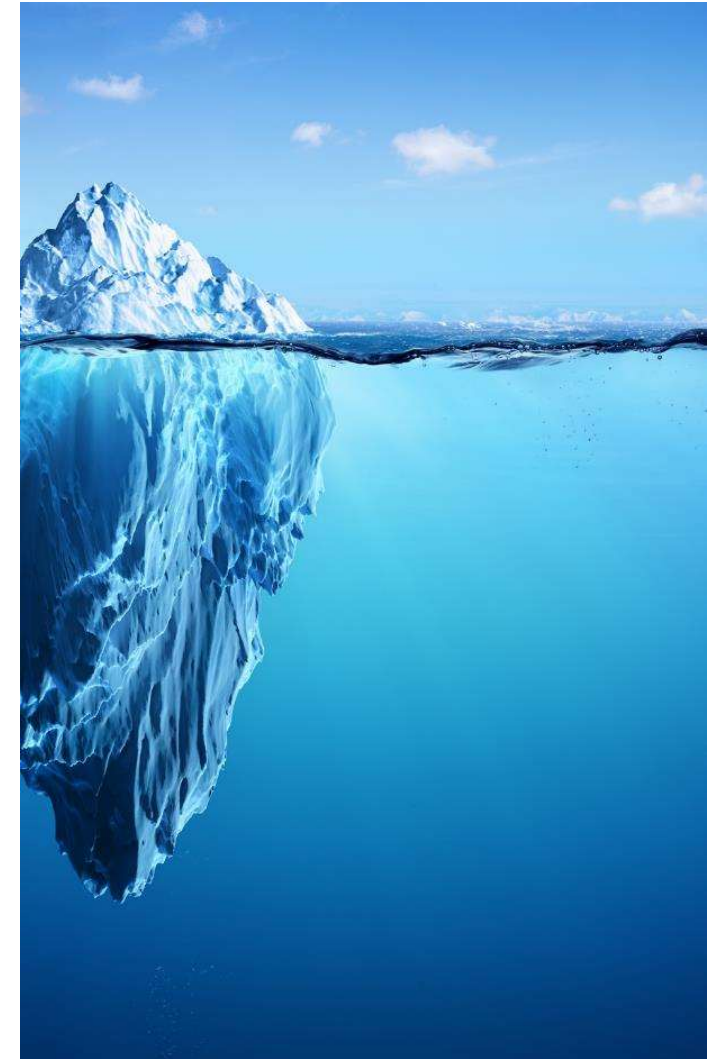
Gyökérokok példái magukban foglalhatják:

- a társaság vezetőségének intézkedéseit és magatartását,
- gyenge projektmenedzsmentet,
- nem megfelelő politikákat és eljárásokat, valamint
- az alkalmazottak nem megfelelő felügyeletét.

Előírások – Figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamat

4. Válaszadás az azonosított hiányosságokra

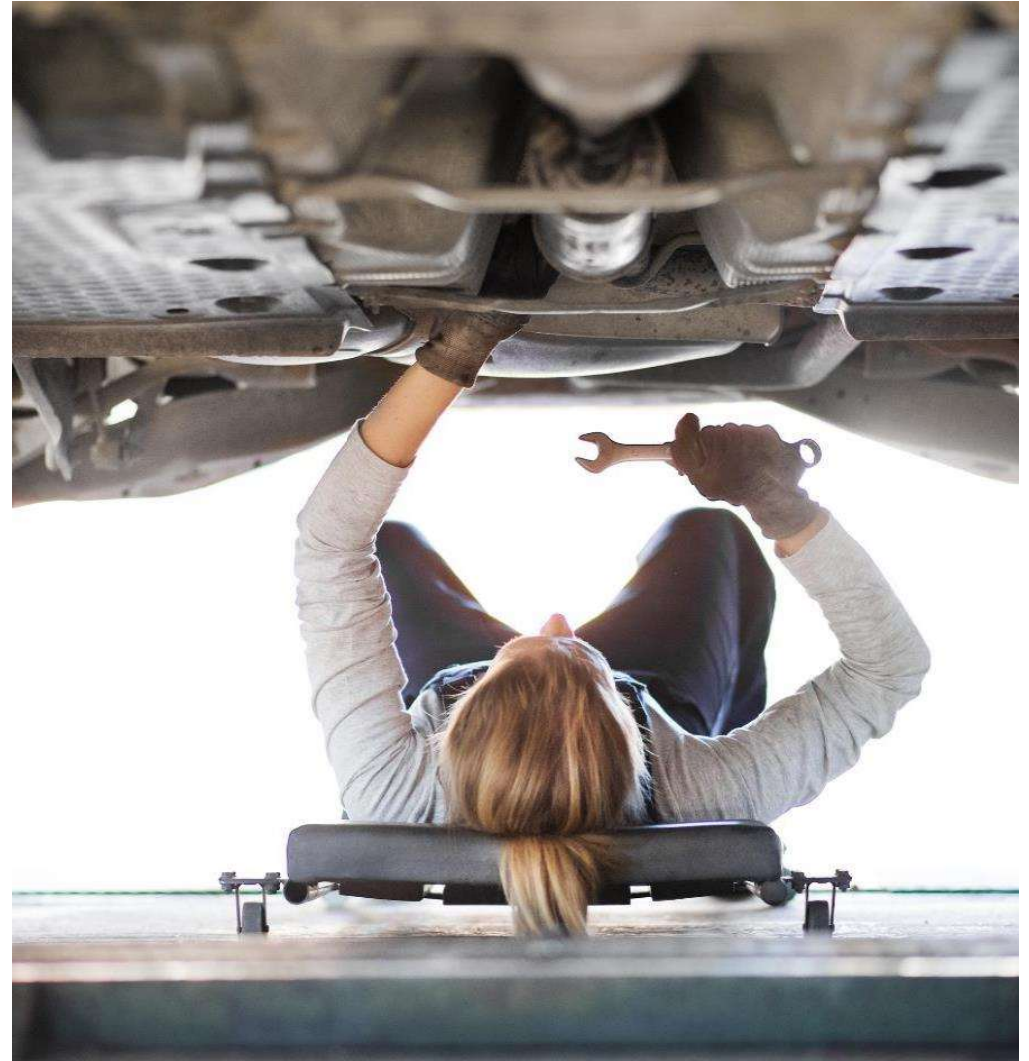
- ✓ A gyökérokok elemzése **kritikus**, hogy ne csak a jéghegy csúcsát lássuk, különben nem várható **tartós eredmény** az intézkedéseinkből.
- ✓ Az azonosított hiányosságok kezelésére **helyrehozó intézkedéseket** kell kialakítani és bevezetni.
 - Ezt követően a figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamatra vonatkozó működtetési felelősséggel felruházott személy(ek)nek értékelnie (értékelniük) kell, hogy:
 - (a) a helyrehozó intézkedések megfelelően vannak-e **kialakítva** ahhoz, hogy **kezeljék** az azonosított hiányosságokat és azok kapcsolódó **gyökérokát** (gyökérokait), és meg kell állapítania, hogy azokat **bevezették-e**; és
 - (b) a helyrehozó intézkedéseket **hatékonyan vezették-e be** a korábban azonosított hiányosságok kezelése céljából.
 - Ha az értékelés azt jelzi, hogy a helyrehozó intézkedéseket nem megfelelően alakították ki és vezették be, vagy azok nem hatékonyak, a figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamatra vonatkozó működtetési felelősséggel felruházott személy(ek)nek **megfelelő intézkedést kell tenniük** annak meghatározása érdekében, **hogy a helyrehozó intézkedéseket módosítsák úgy, hogy azok hatékonyak legyenek.**

Előírások – Figyelemmel kísérési és helyrehozási folyamat

4. Válaszadás az azonosított hiányosságokra - Javító intézkedések

- ✓ Javító intézkedési terv: felelős, határidő, erőforrás
 - A monitoring önmagában nem elég – a feltárt hibákra reagálni kell.
 - => remediation, vagyis javító, helyrehozó intézkedés
- ✓ Nem csak hiba kijavítása, hanem rendszerfejlesztés
 - Nem elég kijavítani az adott hibát, hanem a teljes rendszert kell fejleszteni.
 - *Például* ha hiányzik a függetlenségi nyilatkozat dokumentálása, akkor nemcsak az adott ügyet kell pótolni, hanem be kell vezetni egy új checklist-et, és képzést kell tartani.
- ✓ Visszacsatolás a hatékonyság ellenőrzésére
 - A visszacsatolás biztosítja, hogy a javítás valóban működik.

Előírások – Figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamat

5. Kommunikáció: Folyamatos fejlesztés és visszacsatolás

- ✓ **Monitoring és helyrehozás (remediation) eredményeinek beépítése**
 - A monitoring és helyrehozás eredményeit nem szabad fiókba tenni - be kell építeni a rendszerbe. Így biztosítható a folyamatos fejlődés.
- ✓ **Folyamatos fejlődés és minőségkultúra**
 - A vezetésnek kulcsszerepe van: ha a partner nem veszi komolyan, a munkatársak sem fogják.
- ✓ **Vezetés aktív részvétele**
 - A cél, hogy kialakuljon egy minőségkultúra, ahol mindenki érti: a monitoring nem büntetés, hanem tanulási lehetőség.
- ✓ **Tapasztalatok megosztása, tanulás**
 - A tapasztalatok megosztása és a közös tanulás erősíti a szakmai közösséget.

Előírások – Figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamat

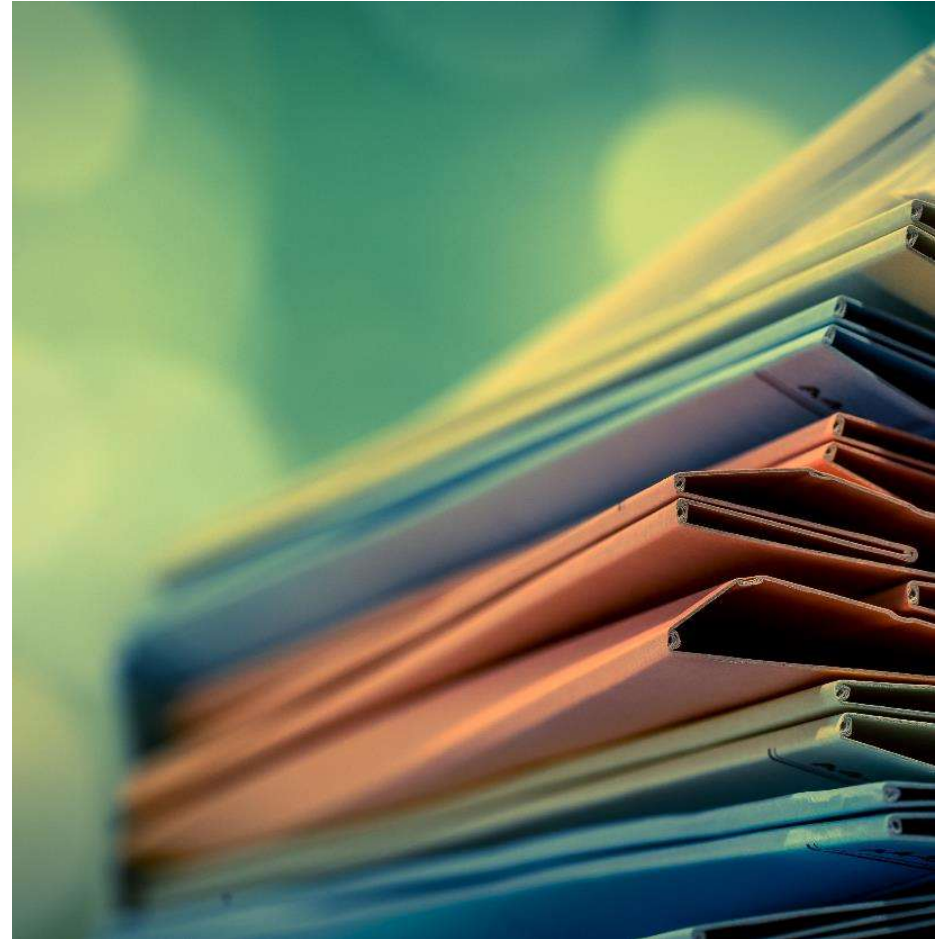
5. Kommunikáció: Folyamatos fejlesztés és visszacsatolás A MIR változásainak követése

Egyéni könyvvizsgálók	2-5 partnerrel rendelkező társaság
Általában informális politikái vagy eljárásai vannak társaság vagy annak megbízásai jellegében és körülményeiben bekövetkezett változásokkal kapcsolatos információk azonosítására, különösen, amikor a minőségcélok kialakításáért, a minőségi kockázatok azonosításáért és felméréséért, valamint a válaszok kialakításáért és bevezetéséért felelős személy(ek), szokásos tevékenysége (tevékenységük) során azonosítani tudja (tudják) az ilyen információkat.	Szükséges lehet olyan folyamat kialakítása, ami az információknak az összes partnertől való összegyűjtését célozza meg és dokumentálja, hogy azonosítsák a társaság vagy annak megbízásai jellegében és körülményeiben bekövetkező változásokkal kapcsolatos információkat. Egy egyszerű megközelítés az egyes rendszeresen tervezett partnermegbeszélések napirendjének kiegészítése lenne az esetleges változások megvitatásával. Alternatív megoldás a változásokra vonatkozó információkat kérő kérdőív havonta történő kiküldése lehetne, amelyet központilag gyűjthetnének össze. A fontos az, hogy rendszeres folyamatot szükséges alkalmazni, és az intézkedéssel nem szabad várni a minőségirányítási rendszer éves áttekintéséig.

Előírások – Figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamat

6. Dokumentáció készítése, tárolása, frissítése

- ✓ Ugyanolyan szabályok vonatkoznak rá, mint az auditra: „**ami nincs dokumentálva, az nem létezik**”
- ✓ Archiválni szükséges az adott évre vonatkozó dokumentációt
 - A figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamatra vonatkozó **dokumentációnak tartalmaznia kell:**
 - A végrehajtott figyelemmel kíséresi tevékenységek bizonyítékát
 - A megállapítások értékelését, valamint az azonosított hiányosságokat és azok kapcsolódó gyökérokát (gyökérokait)
 - Az azonosított hiányosságok kezelését célzó helyrehozó intézkedéseket, valamint az ilyen helyrehozó intézkedések kialakításának és bevezetésének az értékelését
 - A figyelemmel kíséréssel és helyrehozással kapcsolatos kommunikációkat
 - A minőségirányítási rendszer értékelésére vonatkozó következtetést
- ✓ Naprakészen kell tartani az alkalmazott eljárás, meglévő szervezeti működés szempontjából
 - **Az IFAC anyag tartalmaz segédletet minden dokumentálási feladatra példákkal ellátva**

2.

Testre szabás példa -
Minőségirányítási rendszer

Testre szabás példa - Minőségirányítási rendszer

- ✓ Hálózat szintű szabályzat kialakítása, melyekkel kapcsolatban workshop-ok, oktatások lettek szervezve – jóval a kötelező bevezetés időpontja előtt -, helyi irodáknak kötelező bevezetés, testreszabás, a saját eljárásrend kereteinek kialakítása egy minőségirányítási software-ben, illetve a gyakorlatban
- ✓ **Kulcs szerepek:**
 - Az **Átfogó Értékelő**, végső jóváhagyó az ügyvezető
 - Alatta dolgozik a **Minőségirányításért felelős vezető (továbbiakban MIR vezető)**, és az ő munkáját segíti a **Minőségirányítási manager (MIR manager)**
- ✓ A vezetők kijelölték a tesztelést végző személyeket, figyelve arra, hogy megfelelő tapasztalattal, képzettséggel rendelkezzenek a feladatuk elvégzéséhez
 - Ha komponensenként kb. 20 kontroll kerül meghatározásra, akkor ahhoz 5 tesztelő munkatárs bevonása szükséges
 - A tesztelők szintje Aláíró könyvvizsgáló, Okleveles könyvvizsgáló-Manager vagy Senior Manager
 - A MIR vezető és a MIR Manager ellenőrzik a tesztelő kollégák által elvégzett vizsgálatot és levont következtetéseket.
 - Az eredményeket a szoftverben konszolidáltan a MIR vezető, majd az Átfogó értékelő hagyja jóvá
 - A csoport a szoftverben áttekinti az evidenciákat és az elvégzett munkát. A MIR részletes ellenőrzésére a helyszínen 3 évente kerül sor. Az önértékelés alapján megállapított eredményt módosíthatják, amennyiben más eredményre jutnak az ellenőrzésük során.
 - Az ellenőrzés után zárul az adott év, és indul a következő.

Testre szabás példa - Minőségirányítási rendszer

Kapcsolódó feladatok eloszlása az év során

- ✓ Szeptember: függetlenségi nyilatkozatok aláírása (*)
- ✓ Október: MIR szabályzat felülvizsgálata
- ✓ November: csoport által meghatározott kontrollok felülvizsgálata
- ✓ November – december: minőségcélok felülvizsgálata
- ✓ Január – február: minőségi kockázatokra választ adó kontrollok felülvizsgálata
- ✓ Március – május: gyökérokelemzés felülvizsgálata és az előző évi megállapítások követése
- ✓ Június – augusztus: befejezett megbízások figyelemmel kísérése
- ✓ Július – szeptember: kontrollok tesztelése
- ✓ Szeptember 30.: azonosított hiányosságok, értékelés, gyökérokelemzés, következtetés a kontrollok hatékonyságáról, kommunikáció a csoport és az iroda felé

Testre szabás példa - Minőségirányítási rendszer

✓ Kockázatfelmérési folyamat

▪ Minőségcél

- A vállalat által elérendő minőségirányítási rendszer elemeivel kapcsolatos kívánt eredmények. *(ISQM1 §16 (q))*

▪ Minőségi kockázat

- Olyan kockázat, amelynek reális valószínűsége van arra, hogy (i) bekövetkezik; és (ii) önmagában vagy más kockázatokkal együtt hátrányosan befolyásolja egy vagy több minőségi cél elérését. *(ISQM1 16l)*
- Minden minőségi kockázatot legalább egy minőségcélhoz kell hozzárendelni
 - Ehhez meg kell fontolni a helyi szabályzat előírásait
 - Belső és külső minőségellenőrzések észrevételeit
 - A minőségellenőrzések találatait összehangolni a gyökérokok elemzéseinek eredményeivel
 - Helyi jogvitákat, követeléseket, etikai vétségeket, anonim bejelentéseket is figyelembe szükséges venni
 - Helyi vélemény felmérési eredményeket, pl. kulturális vagy munkavállalói, társadalmi kutatásokat is

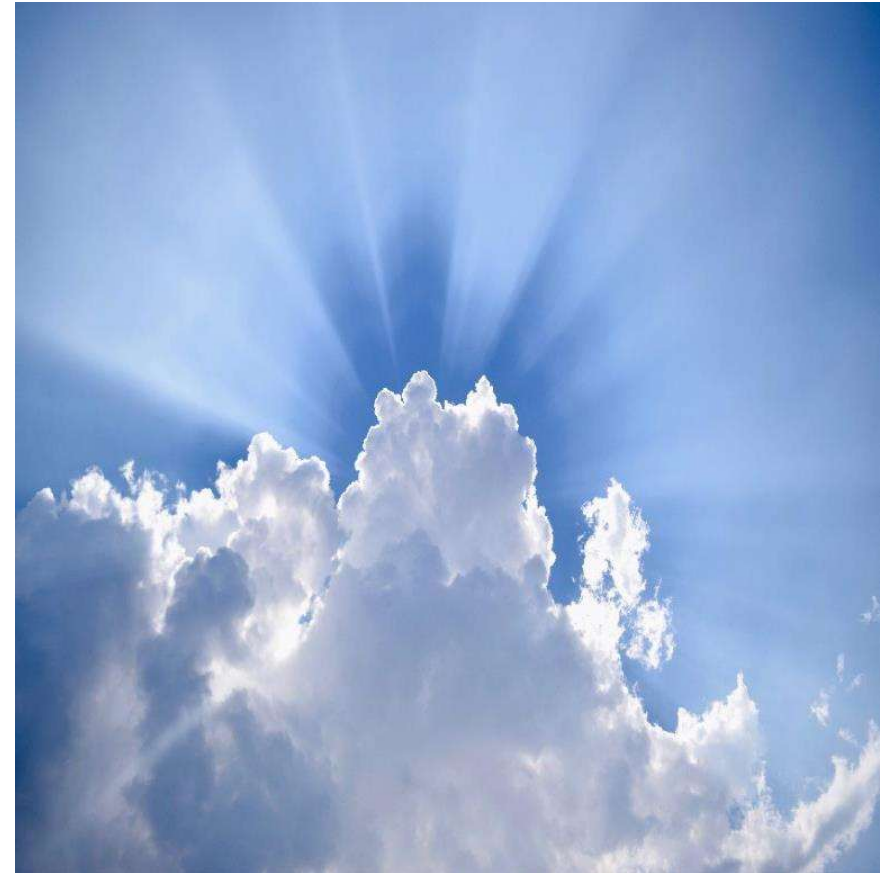
▪ Válaszok

- A társaságnak olyan módon kell a minőségi kockázatok kezelését szolgáló válaszokat kialakítania és bevezetnie, amely a minőségi kockázatokra adott felmérés okain alapul és azokra reagál.

Testre szabás példa - Minőségirányítási rendszer

Kockázatfelmérési folyamat

- **Minőségcélok meghatározása**
 - A standard szerinti szempontok alapján végig kell gondolni a minőségcélokat, minőségi kockázatokat, válaszokat.
 - A csoport a hálózat tagjai számára kötelező alapvető minőségi célokat határozott meg,
 - ezeket a minőségcélokat ki lehet/kell egészíteni, testre szabni a társaság által végzett megbízások vagy egyéb tényezők miatt.
- **Minőségi kockázatok meghatározása**
 - Évente a csoport frissíti a minőségi kockázatokat, hasonlóan a minőségcélokhoz, az irodának pedig a saját testreszabott kockázatokat kell frissíteni
 - Meg kell határozni, hogy fel kell-e venni továbbiakat (pl. Közfelügyelet, Kamarai ellenőrzés által eltárt hiányosságok miatt)

Testre szabás példa - Minőségirányítási rendszer

- Folyamatfelmérés

- ki kell alakítani a helyi, saját folyamatot

- A Csoport meghatározta azokat a folyamatokat is amelyek relevánsak a minőségcélok és minőségi kockázatok szempontjából, és ezeket rögzítette minőségirányítási rendszerben.
- A társaságoknak természetesen testre kell szabniuk a dokumentációjukban ezeket a folyamatokat, hogy azok tükrözzék saját szervezeti felépítésüket és működési környezetüket – beleértve új, saját folyamatok hozzáadását is, ha szükséges.
- A Társaságok a minőségirányítási rendszerben módosíthatják a folyamatokhoz tartozó hozzárendeléseket is, tehát a minőségcélokat, a minőségi kockázatokat és kontrollokat.

- Kockázatokra adott válaszok

- A minőségi kockázatokra elvégzendő eljárásokat folyamatosan működteti a társaság az év során, és a felkért tesztelők elvégzik az ellenőrzést.
- Ahhoz, hogy megbízható következtetést lehessen levonni a minőségirányítási rendszerről, konkrét folyamatokat és kontrollokat kell vizsgálni, azaz működnék-e a tervezett módon és hatékonyak-e.

A figyelemmel kíséresi tevékenység kialakítása és végrehajtása

A folyamat azzal indul, hogy a Társaság megkapja a szükséges az iránymutatást, az utasításokat és a kapcsolódó anyagokat a Csoport minőségellenőrzési csapatától a monitoringhoz. Ez magában foglalja:

1. Minőségellenőrök kiválasztása

Az iránymutatásban meghatározza, hogy hogyan kell kiválasztani és ellenőrzésre beosztani az ellenőröket, beleértve a tárgyilagosságra és függetlenségre vonatkozó szempontokat, például nem vizsgálhatják saját megbízásaikat vagy a közvetlen irányításuk alatt lévőket. A Társaság MIR-ért felelős személye hagyja jóvá évente azt a csapatot/erőforrást, amely az ellenőrzést végzi. Ezzel megerősíti, hogy az adott személy vagy csapat rendelkezik a szükséges tudással, készségekkel, kapacitással, valamint megfelelően objektív.

2. Minőségellenőrök képzése

Minden ellenőrnek képzésen kell részt venni a felülvizsgálati munka megkezdése előtt. A csoport nyomon követi, hogy mindenki elvégezte-e a szükséges oktatást, és kezeli az esetleges kivételeket. Rendelkezésre bocsátja a releváns képzési anyagokat az ellenőrzési programhoz.

3. Megbízások/könyvvizsgáló partnerek kiválasztása

A csoport meghatározza a megbízások/könyvvizsgáló partnerek kiválasztásának szempontjait. Külön a MIR egyes komponenseire és külön a folyamatban lévő vagy a befejezett megbízások kiválasztására. A MIR vezetőnek jóvá kell hagynia a kiválasztást.

A figyelemmel kíséresi tevékenység kialakítása és végrehajtása (folytatás)

4. Felülvizsgálat végrehajtása

A felülvizsgálatot a MIR rendszerben kell dokumentálni. A megfelelő dokumentáció elkészítését ellenőrző listák segítik.

5. Teljeskörűség ellenőrzése

Annak megerősítése, hogy minden kijelölt megbízás ellenőrzése elkészült és minden kivételt jelentettek.

6. Megállapítások véglegesítése

A csoport meghatározza azt a folyamatot, mely során egyeztetik az azonosított hiányosságokat, esetleges nézeteltérés esetén moderálják az eltérő véleményeket megvitatják azokat és véglegesítik az eredményeket. Mielőtt végleges értékelést hoznának kommunikálják az érintett partner felé.

7. Kérdőívek jóváhagyása

Minden kijelölt megbízásnak és a MIR egyes komponenseire vonatkozó kérdőíveknek jóváhagyáson kell átmenniük a társaság MIR vezetője által.

Testre szabás példa - Minőségirányítási rendszer

■ Szerepkörök

Szerepkörök	Leírás
Folyamat tulajdonos	Egy személy, aki felelős és számon kérhető az adott folyamat során végrehajtott ellenőrzések végrehajtásáért és működtetéséért
A kontrollt végző	Egy egyén vagy csoport, akik kontrolltevékenységet végeznek, például az ellenőr/jóváhagyó
Kontrollt ellenőrző	Egy személy, aki független a folyamat tulajdonosoktól és a kontrollt végzőktől, felelős a minőségirányítási vezérlések bevezetésének és működési hatékonyságának teszteléséért. Részletesen a tesztelési és értékelési útmutatónk szabályozza.

■ Kockázatokra adott válaszok (folytatás)

- Kontroll (beleértve az Információ Technológia Kontrollokat is) testreszabása a folyamathoz, komponenshez

➤ ISQM1 Speciális válaszok

Megbízás teljesítményével kapcsolatban:	34 f)
Releváns etikai elvárásokkal kapcsolatban:	34 a) ii and 34 c) 34 a) i 34 b)
Elfogadás és megújítás:	34 d)
Információ és kommunikáció:	34 e)

- Csoport által előírt alapvető kontrollok

➤ Kontroll kockázat

- Miután a vállalati szintű kontrollok azonosításra és véglegesítésre kerültek, a vállalatoknak fel kell mérniük és hozzá kell rendelniük mindegy egyes kontrollhoz a kontrollkockázatot (közepes vagy magas), amelyet a kontrollt tesztelő a minta méretének meghatározásakor használ.

Testre szabás példa - Minőségirányítási rendszer

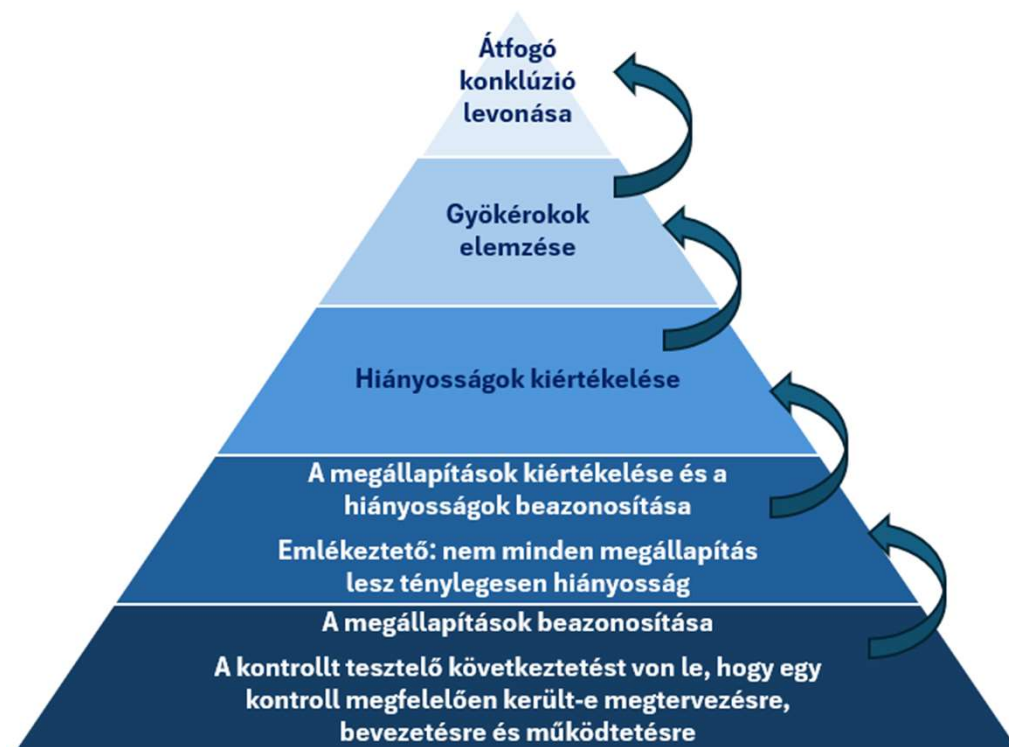
✓ Mintavételezés – pont, ahogy az auditban

=> a kontroll gyakoriságától függ a mintaszám, erre egy elfogadható javaslatot mutat az alábbi táblázat

Mintaszám tábla a kontroll tesztelésre vonatkozóan:

A populáció, amire a kontrollt alkalmazzák	A kontroll gyakorisága	Mintaszám - Magas kontroll kockázat	Mintaszám - Közepes kontroll kockázat
1 vagy 2	Éves/Féléves	1 az időszak végén	1 az időszak végén
4	Negyedéves	2	1
12	Havi	3	2
52	Heti	8	5
Több, mint 250	Napi/Napi többszöri	40	25
	Ahogy a körülmények indokolják (ahogy és amikor a kontrollok megtörténnek)	20%, max. 40 magas és 10%, max. 25 közepes kockázat esetén	
	Automata kontrollok	1 elem vizsgálata azokra a tranzakciókra, melyekre hatékonyak az általános IT kontrollok	

✓ Tesztelés és kiértékelés

A megállapítások értékelése, a hiányosságok azonosítása és azok értékelése

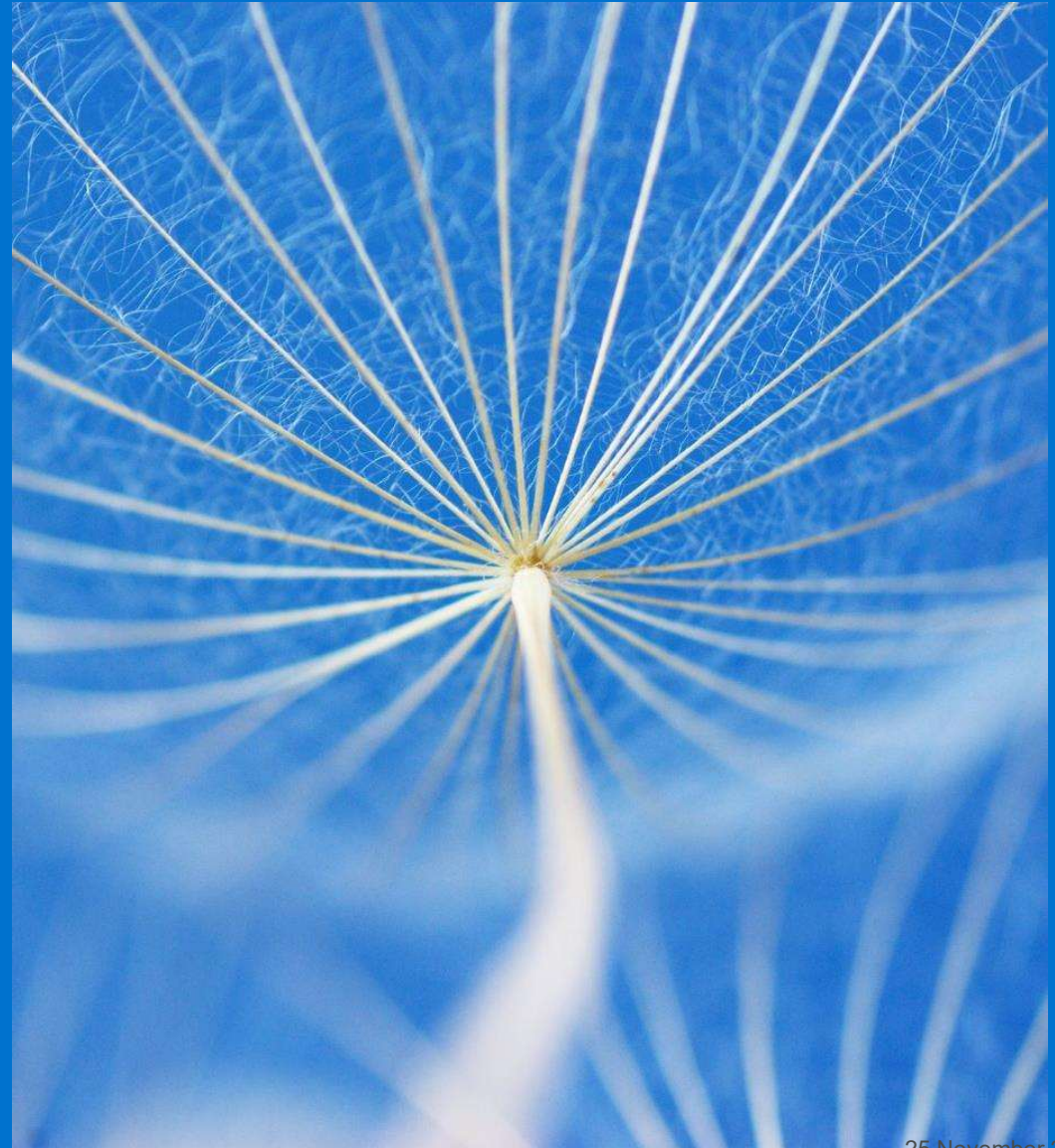
- A Társaság értékeli az eredményeket annak megállapítására, hogy vannak-e hiányosságok, beleértve a monitoring és helyreállítási folyamatot is.
- A Társaság szakmai megítélést alkalmaz annak eldöntésében, hogy a megállapítások egyénileg vagy más megállapításokkal együtt hiányosságot okoznak-e a MIR-ben. A döntéshozatal során figyelembe kell venni az eredmények relatív fontosságát a minőségcélok, minőségi kockázatok, válaszok vagy a MIR egyéb aspektusai kontextusában.
- A Társaság döntéseit befolyásolhatják a megállapításokhoz kapcsolódó mennyiségi és minőségi tényezők. Bizonyos körülmények között a vállalat indokoltnak ítélné további információk beszerzését a megállapításokról annak megállapítása érdekében, hogy fennáll-e hiányosság.
- Az ellenőrzési folyamat során feltárt megállapításokat a csoport erre a célra rendelkezésre bocsátott útmutatója szerint kell elemezni (gyökérok elemzés). Ha a monitoring eredményeként hiányosságok merülnek fel, ezeket értékelni kell annak megállapítására, hogy:
 - rendszerszintűek-e,
 - ismétlődőek-e, vagy olyan jellegűek,
 - amelyek azonnali korrekciót igényelnek.
- Az ellenőrzés megállapításaival kapcsolatos esetleges egyet nem értés esetén, útmutatás van arra vonatkozóan, hogy kik vehetnek részt az egyeztetési folyamatban, ki véglegesíti az értékelést és annak kommunikációját a felelős felé.
- Az értékelés jóváhagyása a MIR vezető által.

Válaszadás az azonosított hiányosságokra (helyreállító intézkedések)

Lehetséges helyreállító intézkedések:

- Intézkedés könyvvizsgáló partner vagy munkatárs felé.
- Az eredmények közzlése azokkal, akik a képzésért és a szakmai fejlődésért felelősek.
- Az eredmények közzlése azokkal, akik a teljesítményértékelésről és a javadalmazási döntésekről döntenek.
- Ha szükséges a minőségirányítási szabályzatok és eljárások módosítása.
- Fegyelmi intézkedés.
- A feltárt megállapítások és hiányosságok okainak elemzése után intézkedési tervek készülnek és jóváhagyásra kerülnek.
- A helyrehozó intézkedéseket nyomon kell követni, és jelenteni kell a csoport felé a helyrehozó intézkedések előrehaladását.

Befejezett megbízások ellenőrzése

Testre szabás példa - Minőségirányítási rendszer részeként

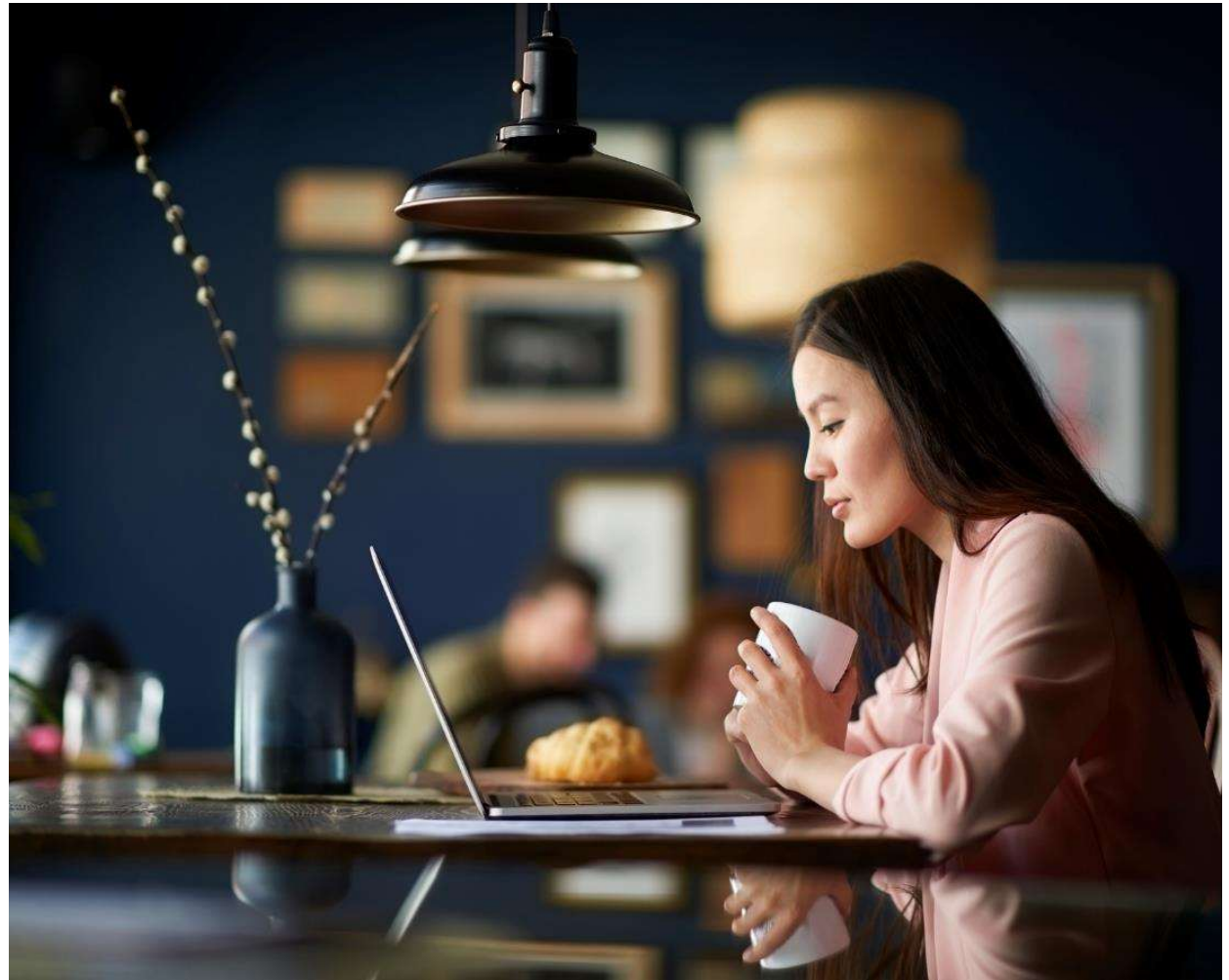
A befejezett megbízások ellenőrzése

- ✓ Az Átfogó Értékelő jelöli ki a MIR vezetőt. A MIR vezető a felállított szempontrendszer szerint elvégzi a különböző típusú minőségellenőrzésre történő **kijelölést**, és a kijelölt ellenőr hozzárendelését, minden üzleti év vonatkozásában az őszi folyamán
- ✓ Az Audit üzletág vezetője által történik meg a **kijelölés jóváhagyása**
- ✓ A lista **publikálás**ra kerül a kollégák felé és a közös szerveren elérhető a továbbiakban
- ✓ Maga a működés (megbízásra vonatkozó elektronikus file megnyitása, ellenőr bevonása a tervezésbe, megbeszélésekbe, főbb mérföldkövek előtti feladatok stb.) az eltérő ellenőrzések miatt más-más dokumentálási követelményekkel bír (folyamatban lévő megbízás közbeni ellenőrzés, utólagos ellenőrzés)
- ✓ Befejezett megbízás (utólagos ellenőrzés) ellenőrzése esetén a **munkák lezárását követően** történik meg **kérdőív alapján** az ellenőrzés, a felmerült kérdések, észrevételek egy **megbeszélés** során tisztázásra kerülnek, a záró megbeszélésre a MIR vezető is hivatalos
- ✓ A kérdőív nagyon hasonlít a Kamarai minőségellenőrzési kérdőívre (lásd később)
- ✓ Az **eredményekről** a MIR vezető **előadást** tart az osztálynak és a készített ppt összefoglaló elérhető minden kolléga számára, amely egyúttal **akcióterv** is, szükség esetén.

Testre szabás példa – *kérdőív befejezett megbízások ellenőrzésére*

✓ Elfogadás / Meghosszabbítás

1. A szükséges dokumentumok megléte mellett fontos ellenőrizni azok **időbeliségét** is (pl. Pmt nyilatkozat, megválasztó határozat, elfogadó nyilatkozat, szerződés a munka megkezdése előtt!
2. Ha közérdeklődésre számot tartó az ügyfél, akkor Auditbizottsági jóváhagyáshoz is kötött a könyvvizsgáló megválasztása.
3. Vannak-e függetlenséget veszélyeztető körülmények?
4. Előző könyvvizsgálóval történő kapcsolatfelvétel.

Testre szabás példa – *kérdőív befejezett megbízások ellenőrzésére*

✓ Tervezés – a társaság és környezetének megértése

1. Megfelelőek voltak-e a kockázatértékelési eljárások annak érdekében, hogy azonosítsák a pénzügyi kimutatások lényeges hibás állításainak kockázatait, például:

- a. a tevékenység és az üzleti kockázatok megértése,
- b. a csalás kockázatára vonatkozó érdeklődés (megbeszélés a vezetéssel),
- c. a számviteli elszámolás esetleges megváltozása,
- d. a tranzakciók összetettsége,
- e. a kapcsolt felek azonosítása,
- f. a belső kontrollok hatékonysága a kockázatokkal összefüggésben,
- g. az üzleti feltételezések megítélése az immateriális javak értékelése vagy a működőképesség szempontjából,
- h. szokatlan tranzakciók azonosítása

Testre szabás példa – *kérdőív befejezett megbízások ellenőrzésére*

✓ Tervezés – a társaság és környezetének megértése - folytatás

2. Készült-e megfelelő átfogó audit stratégia?
3. Figyelembevételre kerültek-e a családi tényezők a tervezési szakaszban, és megfelelően kitöltötték-e a vonatkozó ellenőrző listákat („checklistek”)?
 - Interjú a vezetéssel és az irányítással megbízott személyekkel
 - Bevétel elszámolás folyamata / Kapcsolt tranzakciók / Becslések
 - JET – manuális / vegyes főkönyvi feladások tesztelése egész évben
4. A kockázatok értékelése és a változások/új fejlemények megértése érdekében dokumentálásra került-e az előzetes elemző áttekintés a tervezési szakaszban?
5. Vállalkozás folytatása elv érvényesülése – üzleti terv, cash flow, megbeszélés
6. Lényeges hibás állítás kockázatairól történt egyeztetés dokumentáltan megtörtént? (Tervezési meeting / megbeszélés a munkacsoporttal...)
7. Vezetés és irányítással megbízottak tájékoztatásáról evidencia a vizsgálat hatóköréről és időzítéséről
8. Az audit munka megkezdése előtt jóváhagyta-e az audit partner a Könyvvizsgálati stratégiai és tervezési dokumentumot?
9. A munkaprogramok megfelelően adaptálásra kerültek-e a társaság sajátosságaira vonatkozóan a tervezési szakaszban a kontrolltesztek és szubsztantív eljárások jellegére és terjedelmére vonatkozóan?
10. Felülvizsgálatra került-e a könyvvizsgálati megközelítés az évközi könyvvizsgálat megállapításai, az új fejlemények, a gazdasági környezet és az ügyfélre gyakorolt hatások figyelembevételével?

Testre szabás példa – *kérdőív befejezett megbízások ellenőrzésére*

✓ Belső ellenőrzés és informatikai rendszerek

1. Folyamat felmérés során azonosították-e kontrollokat? Vizsgálták-e a jelentős kockázatokkal kapcsolatban kialakított és bevezetett kontrollokat.
2. Változások naprakész figyelembevétele
3. Kontroll stratégia esetén hatékonysági tesztek
4. Tervezték-e tesztelést a jelentős kockázatok vagy területek (vagy változások esetén) vonatkozásában a kontrollok tesztelésére évente, és legalább háromévente egyszer a többi esetében?
5. A minták megfelelően kerültek-e meghatározásra?
6. Figyelembe vették-e az informatikai környezetet a könyvvizsgálati megközelítés kialakításakor? (nagy mennyiségű adat, összetett informatikai rendszerek és folyamatok stb.)?
 - Alkalmazások és adatáramlások feltérképezése
7. Kiigazították-e a könyvvizsgálati megközelítést az elvégzett informatikai ellenőrzési munka alapján? (további kontrollok tesztelése, a munka csökkentése az ellenőrzésekre való támaszkodás alapján stb.)?
8. Tesztelték az automatizált informatikai ellenőrzéseket vagy számításokat?
9. Tájékoztatták-e az irányítással megbízott személyeket a belső kontrollrendszer terén feltárt jelentős hiányosságokról? Közöltek-e egyéb hiányosságokkal a vezetőséggel?

Testre szabás példa – *kérdőív befejezett megbízások ellenőrzésére*

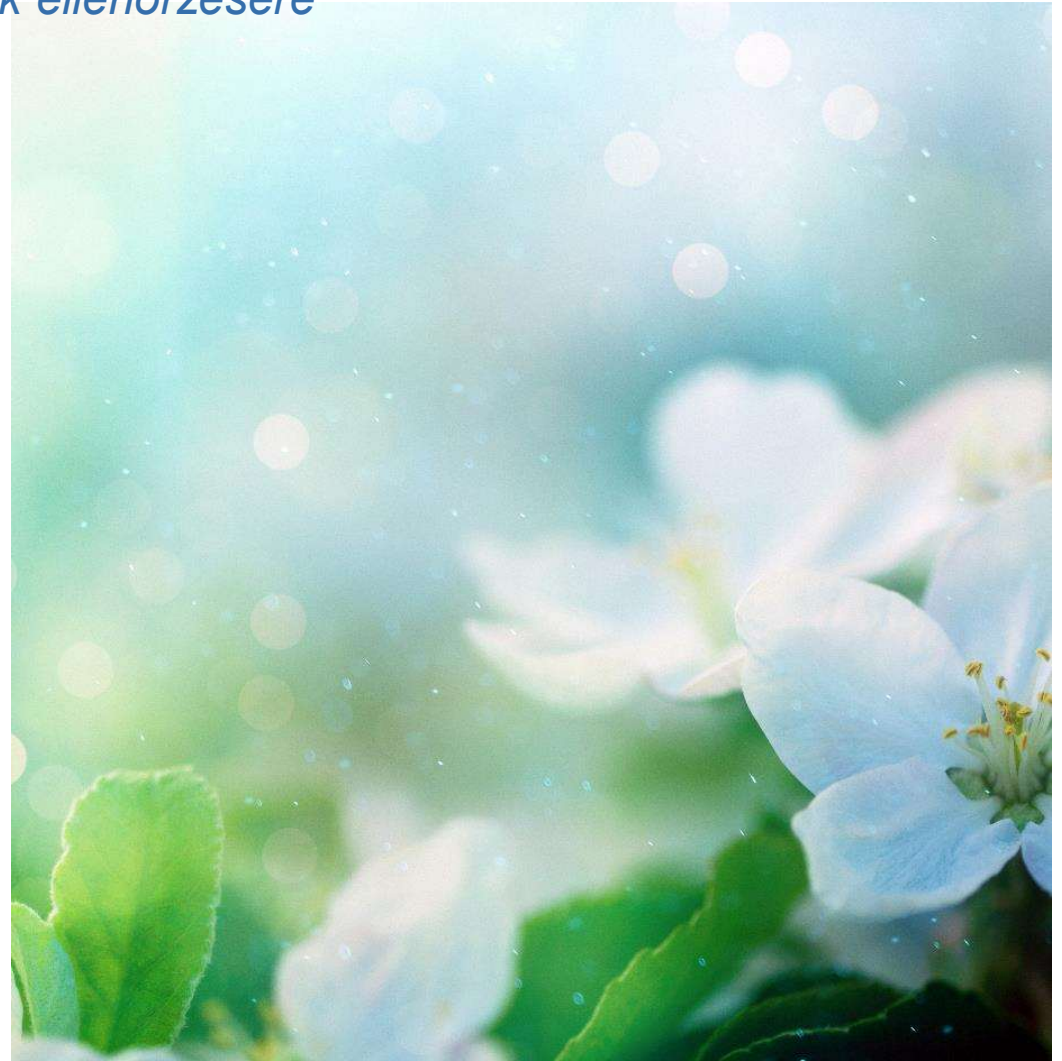
✓ Általános audit bizonyítékok értékelése

- Következetesen alkalmazták-e és mutatták-e be a beszámolóban a számviteli politikát?
- Megvizsgálták-e az egyszeri és/vagy rendkívüli ügyletek esetében alkalmazott számviteli kezelést?
- A vizsgálandó tételek kiválasztásának módszerei megfelelőek-e a sokaság méretétől, a kockázatok és a lényegesség szintjétől, az ügyletek besorolásától vagy a számlaegyenlegtől függően?
- Elvégezték-e a következő könyvvizsgálati eljárásokat a kontextustól, a kockázat és a lényegesség szintjétől, valamint a korábbi könyvvizsgálatokból származó könyvvizsgálati bizonyítékoktól függően:
 - Dokumentumokba történő betekintés? (számla, szerződés, telj.ig,)
 - Külső visszaigazolások (bankok, szállítók, ügyfelek, ügyvéd...)?
 - Fizikai megfigyelés (készletek, eszközök leltára...)?
 - Analitikus eljárások?
 - Újraszámolások?
- Amennyiben az elemző eljárásokra, mint könyvvizsgálati bizonyítékra támaszkodnak, a vezetőség lényeges magyarázatai a következetesség és a megbízhatóság szempontjából kellően ellenőrzésre kerültek-e, és szükség esetén szerepelnek-e a teljességi nyilatkozatban?
- A munkadokumentumok megfelelően rögzítik-e az ellenőrzési eljárások időzítését, jellegét és mértékét, a felmerülő kérdéseket, a meghozott intézkedéseket és a következtetéseket?
- Megfelelően kezelték-e a tervezés során azonosított jelentős kockázati területeket?
- Megfelelően rögzítették-e az összes (belső és külső) konzultációt, és végrehajtották-e a konzultációk következtetéseit?

Testre szabás példa – *kérdőív befejezett megbízások ellenőrzésére*

✓ Specifikus audit bizonyítékok értékelése

1. Egyedi szempontok mérlegelése az ISA 500/501 szabvány szerint
 - a) bevétel,
 - b) készlet,
 - c) peres eljárások,
 - d) követelések, valamint
 - e) szegmensinformációk
2. Számviteli becslések könyvvizsgálata, beleértve a valós értéken történő értékelést és közzétételt
3. Goodwill és immateriális javak – értékvesztésre utaló jelek?
4. Vállalkozás folytatása elve
5. Szakértő munkájának felhasználása

Testre szabás példa – *kérdőív befejezett megbízások ellenőrzésére*

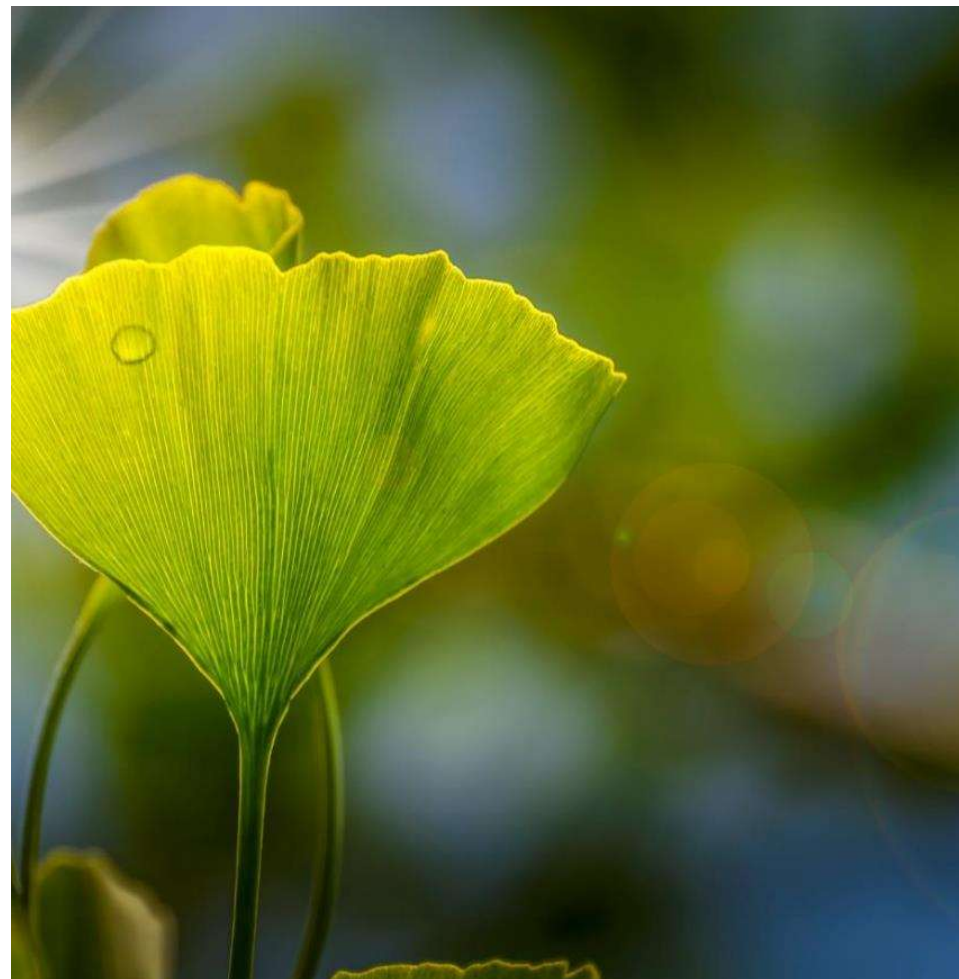
✓ Lezárás

1. Végleges lényegesség és hatása
2. Hibák és hibahatások, közzétételekben történt kihagyások összesítése, véleményre hatása
3. Fordulónap utáni események áttekintése megtörtént-e – le nem könyvelt kötelezettségek (szállítói számlák, illetve bankkivonatok felől is), jogi levél, főkönyv/report áttekintése és elemzése, fő változások dokumentálása
4. Beszámoló ellenőrzési kérdőívek (checklist-ek) kitöltésre kerültek-e?
5. Közölték-e a könyvvizsgálat jelentős megállapításait a vezetéssel és az irányítással megbízott személyekkel (azaz számviteli gyakorlatok és politikák, belső ellenőrzési hiányosságok, számviteli becslések és a pénzügyi kimutatásokban bemutatott közzétételek teljese-e, a könyvvizsgálat során felmerült nehézségek)?
6. Összeállították-e a jövőre nyomon követendő főbb pontok listáját?
7. Beszerezték-e a jelentés dátumával egyező, nem könyvelt tételeket is tartalmazó teljességi nyilatkozatot?
8. A partner, EQR jóváhagyása időben történt-e?
9. Elemezték-e az időráfordítást a díjhoz képest?

Testre szabás példa – *kérdőív befejezett megbízások ellenőrzésére*

✓ Jelentéskiadás

- Megfelel-e a könyvvizsgálói jelentés a rá vonatkozó standardoknak?
- Összhangban van-e a kiadott vélemény a lezáráshoz kapcsolódó dokumentációban megfogalmazott következtetésekkel: a minősítés vagy a korlátozás hiányának okait megfelelően rögzíti és alátámasztja-e a dokumentáció?
- Ha a vélemény korlátozására kerül sor (korlátozott, elutasító vagy ellenvélemény), az okok egyértelműen megfogalmazódnak-e a jelentésben (a hatások leírása és számszerűsítése, ha lehetséges, hivatkozás a pénzügyi kimutatásokra vonatkozó közzétételekre)?
- A vállalkozás folytatásával kapcsolatos kérdés esetén szerepel-e a könyvvizsgálói jelentésben figyelemfelhívó bekezdés, amely kiemeli a vállalkozás folytatásával kapcsolatos lényeges bizonytalanságok fennállását – feltéve, hogy a könyvvizsgáló egyetért a vezetőség értékelésével és az azt alátámasztó közzétételekkel?

3.

Kérdések ideje

4.

Melléklet

Előírások, MKVK módszertani segítségék

Korábbi szabályozás – ISQC 1 Minőségellenőrzési standard – 2009.12.15-től 2024-ig

A Társaság felelősségével foglalkozik a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatára és átvilágítására, valamint az egyéb bizonyosságot nyújtó és kapcsolódó szolgáltatási megbízások végrehajtására irányuló minőségellenőrzési rendszerével kapcsolatosan, amely során

- politikákat alakít ki, amelyek célja a 11. bekezdésben meghatározottak elérése
- eljárásokat vezet be, amellyel biztosítani tudja a politikáknak való megfelelést (megvalósítás és nyomonkövetés)

ISQC 1 – Társaság célja (11. bekezdés)

- olyan minőségellenőrzési rendszer létrehozása és fenntartása, amely kellő bizonyosságot nyújt számára arra, hogy:
 - a társaság és a munkatársak megfelelnek a szakmai standardoknak és a vonatkozó jogi és szabályozási követelményeknek, továbbá
 - a társaság vagy a megbízásért felelős partner által kiadott jelentések az adott körülmények között megfelelőek

Előírások, MKVK módszertani segítségék

Jelenlegi szabályozás – ISQM 1 Minőségirányítási standard –2024-től

A Társaság felelősségével foglalkozik => Minőségirányítási rendszert alakítson ki, vezessen be, működtessen, ha a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatára és átvilágítására, valamint az egyéb bizonyosságot nyújtó és kapcsolódó szolgáltatási megbízások végrehajtására irányuló tevékenységet végez (bármelyiket !)

ISQM 1 – Társaság célja (14. bekezdés)

- ✓ olyan minőségirányítási rendszert alakítson ki, vezessen be és működtessen, amely kellő bizonyosságot nyújt számára arra, hogy:
 - a társaság és munkatársai a szakmai standardokkal és a vonatkozó jogi és szabályozási követelményekkel összhangban teljesítik felelősségeiket, és a megbízásokat ezekkel a standardokkal és követelményekkel összhangban hajták végre, továbbá
 - a társaság vagy a megbízásért felelős partnerek által kiadott megbízással kapcsolatos jelentések megfelelőek az adott körülmények között

5.

Kapcsolat

Kapcsolat

Forvis Mazars Kft.

Váci Greens Irodaház F épület

1139 Budapest, Fiastyúk utca 4–8. II. emelet

Tel. + (36) 1 429 30 10

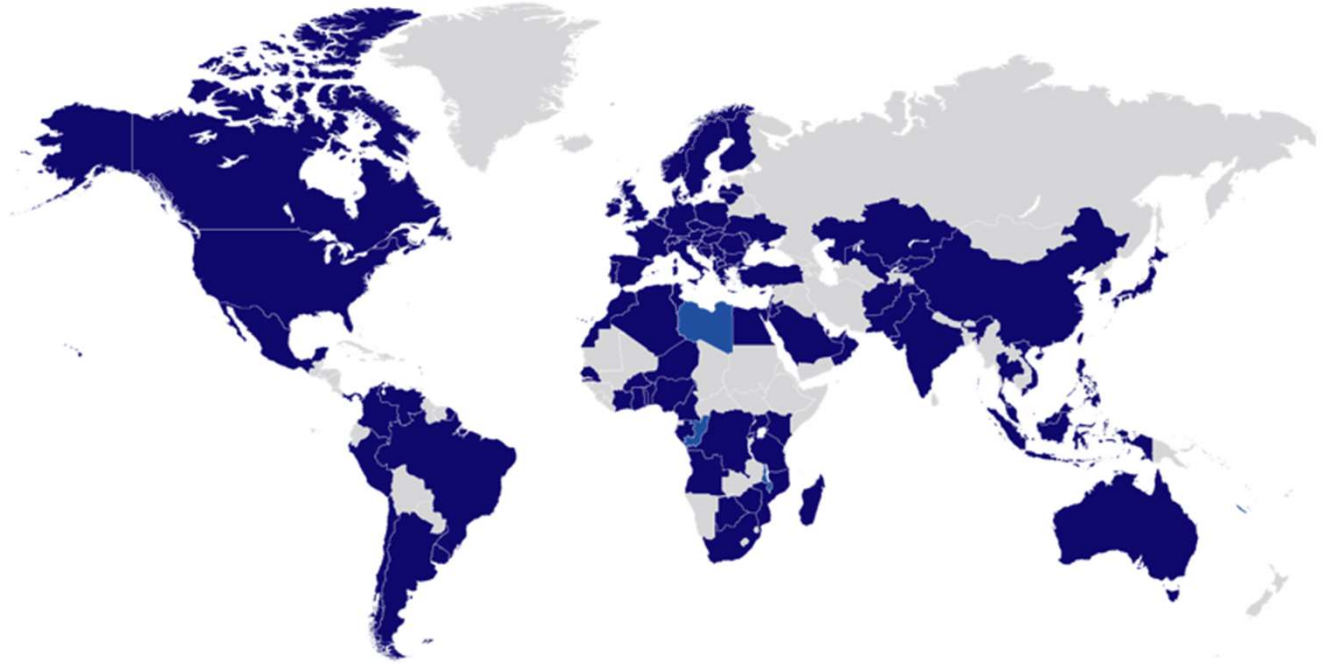
Gábor Gabriella, FCCA

Audit Igazgató

Audit

gabriella.gabor@mazars.hu

+36 20 263 84 08

Ennek a dokumentumnak a tartalma bizalmas, és a címzettekén kívül senkinek nem terjeszthető. A Forvis Mazars Kft. előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül nem közölhető harmadik féllel.

www.forvismazars.com/hu

© Forvis Mazars 2024. Minden jog fenntartva.

Egyetlen integrált partnerség

A világ több mint 100 országában és területén működve több mint 40.000 munkatársunk szakértelmére támaszkodunk – hogy minden méretű vállalkozást kiszolgáljunk, a magántulajdonban lévő vállalkozásoktól és magánszemélyektől kezdve a nagy és tőzsdén jegyzett vállalatokon, közintézményeken és egyéb szervezeteken át, határokon és iparágakon átívelően.

forvis
mazars